

АНОТАЦІЯ

Ші Шенін Національні тренувальні центри в системі підготовки професійних тенісистів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – фізична культура і спорт. – Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, 2021.

У спеціальній літературі доведено, що відсутні системні знання про управління та організацію центрів підготовки тенісистів-професіоналів. Показано, що подальше удосконалення системи підготовки спортсменів високого класу, а також розвиток тенісу в світі і КНР передбачає розробку комплексного підходу і визначення ключових засад функціонування центрів з урахуванням нормативно-правових, соціально-економічних, науково-методичних і управлінських аспектів.

Важливим напрямом досліджень для вирішення залишається пошук оптимального співвідношення національних інтересів КНР щодо міжнародного визнання та підготовкою спортсменів-професіоналів, централізацією підготовки провідних спортсменів й участю їх у національних і міжнародних професійних змаганнях, забезпечення необхідного рівня конкуренції на національному рівні шляхом організації престижних національних і міжнародних турнірів та формування мотивації участі у них провідних спортсменів країни.

Аналіз роботи провідних світових тренувальних центрів є змістовним підґрунтям для формування організаційних основ функціонування сучасної системи підготовки тенісистів високої кваліфікації, а їх досвід може бути використаний у реорганізації національних систем підготовки різних країн, зокрема, в Китаї, де для цього склалися організаційні та соціальні передумови. Що і визначає безперечну актуальність дослідження.

Розробка стратегії і конкретних заходів з розвитку виду спорту з урахуванням соціально-економічних можливостей країни, організаційно-методичних основ розвитку тенісу в світі сприятиме не тільки підвищенню ефективності функціонування організаційно-управлінської системи тенісу в Китаї, але й сталому розвитку тенісу як соціально значущого виду спорту

У зв'язку з цим, метою дисертаційної роботи є обґрунтування системного підходу до формування національних тенісних центрів з урахуванням специфіки організації спортивної підготовки в Китаї шляхом комплексного аналізу досвіду провідних світових центрів підготовки професійних тенісистів.

Завдання дослідження:

1. За даними наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів та інформації мережі Інтернет проаналізувати основні положення спортивної науки, присвячені системній організації спортивної підготовки, менеджменту та функціонування центрів спортивної підготовки, підготовки тенісистів-професіоналів; чинники і закономірності історичного розвитку тенісу як соціально значущого виду спорту.

2. Узагальнити характерні особливості та проблеми становлення і розвитку тенісних центрів за кордоном. Систематизувати загальні і відмінні риси функціонування національних тенісних центрів.

3. Визначити передумови для вдосконалення національних тенісних центрів у КНР на основі історичних, соціально-економічних та правових особливостей розвитку країни.

4. Обґрунтувати перспективи і шляхи вдосконалення організаційно-управлінської системи тенісу в Китаї на основі формування і визначення пріоритетних напрямів розвитку національних тенісних центрів у країні.

Об'єкт дослідження – система міжнародних тренувальних тенісних центрів.

Предмет дослідження – формування національних тенісних центрів Китаю з урахуванням специфіки управлінської системи тенісу в країні.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, нормативно-правових та регламентуючих документів та інформації мережі Інтернет; теоретичні методи: аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, систематизація, узагальнення, структурно-функціональний аналіз; емпіричні методи дослідження: прогнозування і моделювання, опитування, бесіда; евристичне моделювання; історичний метод; методи математичної статистики (метод експертних оцінок).

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що вперше:

- науково обґрунтований системний підхід до організації національних тенісних центрів КНР;

- науково обґрунтовані шляхи удосконалення організаційно-методичних засад функціонування центрів підготовки тенісистів Федерації малих м'ячів провінції Шаньдун (КНР) на різних етапах підготовки з урахуванням сучасних світових тенденцій та реорганізації національної системи змагань;

- визначено шляхи вдосконалення системи організації та управління національними тенісними центрами в умовах комерціалізації і професіоналізації спорту з урахуванням нормативно-правових, соціально-економічних і організаційно-управлінських відносин в КНР; обґрунтовано прогноз і розроблено модель розвитку тенісу впродовж семи років;

- систематизовані історичні, соціальні, організаційні, фінансові аспекти формування системної організації централізованої підготовки в КНР; визначено чинники, які в теперішній час визначають розвиток і функціонування центрів підготовки тенісистів-професіоналів в Китаї;

- вивчені інноваційні форми організації центрів підготовки тенісистів-професіоналів в Китаї;

- доповнені дані про особливості функціонування національних тенісних центрів в провідних країнах світу і в Китаї, які мають як загальні тенденції розвитку, так і національні особливості, обумовлені відмінностями

нормативно-правових, соціально-політичних факторів розвитку спортивного руху;

– підтвержені наукові та науково-методичні дані про професіоналізацію і комерціалізацію олімпійського спорту, особливості функціонування сучасного професійного спорту, формування моделі управління спортом в країні, регіоні залежно від традицій, державно-політичного устрою, системи фінансування, соціально-економічних та інших факторів;

– подальший розвиток та узагальнення отримали теоретичні положення про проблеми розвитку національних центрів підготовки тенісистів-професіоналів в умовах глобалізації сучасного спорту, комерціалізації та професіоналізації олімпійського спорту, національних особливостей науково-методичного, соціально-економічного, нормативного забезпечення та урахуванням пріоритетних напрямів три-, п'яти- та семирічного розвитку суспільства в КНР.

Практична значущість дослідження полягає в розробці шляхів удосконалення системи організації та управління тенісом у Китаї, а саме організаційно-методичних засад функціонування центрів підготовки тенісистів Федерації малих м'ячів провінції Шаньдун (КНР) на різних етапах підготовки з урахуванням сучасних світових тенденцій та реорганізації національної системи змагань (травень 2020 р., додаток Г).

Рекомендації й пропозиції використовуються в діяльності Національної федерації тенісу Китаю, Федерації малих м'ячів провінції Шаньдун, національних центрів підготовки тенісистів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл та клубів, що сприяло підвищенню показників розвитку тенісу в країні, ефективності керування зазначеними установами та організаціями.

Результати дослідження впроваджено у навчальний процес студентів Національного університету фізичного виховання і спорту України, що сприяло розширенню кола знань та вмінь майбутніх фахівців, розвитку творчих здібностей та формуванню особистих якостей. Що підтверджено

відповідними актами впровадження (грудень 2018 р., додаток В, вересень 2020 р., додаток Д).

Центри підготовки тенісистів-професіоналів у системі організації та управління спортом в КНР дозволяють найбільш раціонально використовувати державні, громадські та приватні ресурси для ефективного розвитку виду спорту у відповідності до темпів зростання соціально-економічного рівня сучасного Китаю, відповідають соціальному запиту на спорт і потреби громадян країни.

Створення нормативно-правових основ (Закон про спорт від 29.08.1995 р., Збірка законів про спорт в Китайській Народній Республіці від 2016 р.) не лише регулюють розвиток спорту та діяльність спортивних організацій в країні, розподіл функцій між державою, суспільними і приватними установами, а створюють умови для ефективного функціонування структур підготовки спортсменів різного рівня, зокрема центрів підготовки тенісистів-професіоналів; сприяють масштабним інвестиціям, а також визначають самостійність у прийнятті організаційних і фінансових рішень.

Удосконалення організаційно-управлінської системи тенісу в Китаї у відповідності до світових стандартів, належного рівня охоплення заняттями тенісом різних груп населення для формування здорового способу життя громадян та забезпечення механізму відбору і підготовки обдарованих осіб для спорту вищих досягнень шляхом формування сучасної інфраструктури, а також підвищення авторитету країни на міжнародній арені забезпечує швидкий розвиток спорту в КНР.

Системний підхід щодо перспективного розвитку тенісу ґрунтується на принципах: цілісності, системності, ієрархічності, структуризації, множинності, ефективність реалізації яких базується на високому рівні соціально-економічного розвитку країни. В результаті проведеного аналізу обґрунтовано шляхи формування науково-методичних основ розвитку і функціонування центрів підготовки тенісистів-професіоналів, а евристичне

моделювання стало базисом прогнозу успішного розвитку виду спорту в Китаї впродовж семи років (на думку 82% респондентів).

Модель розвитку тенісу в Китаї передбачає три складові: методологічний базис – науково-методичні засади розвитку виду спорту, регулювання державного, громадського управління та приватних структур; систему забезпечення – формування нормативно-правових засад, що стимулює розвиток інфраструктури, розширення географії, створення системи маркетингу, інтеграція до міжнародної системи змагань з урахуванням принципової ролі Китаю в ній шляхом проведення престижних міжнародних турнірів; систему реалізації – впровадження сучасних технологій в організацію й проведення міжнародних та національних спортивних змагань, система підготовки спортсменів різного рівня, удосконалення тренувального процесу та, що принципово важливо, розвиток дитячо-юнацького тенісу.

Аналіз динаміки розвитку тенісу в КНР дозволяє стверджувати, що протягом трьох, п'яти, семи років на розвиток спорту в країні будуть впливати різні чинники. Найбільш інтенсивний період розвитку прогнозується на п'ять-сім років, а саме (за результатами експертного опитування):

1-3 роки: зменшення ролі держави (80%); розвиток інфраструктури (30%); розвиток дитячо-юнацького тенісу (7%); створення системи маркетингу (10%); створення сприятливого інвестиційного клімату (40%).

3-5 років: зменшення ролі держави (20%); розвиток інфраструктури (7%); створення системи маркетингу (40%); створення сприятливого інвестиційного клімату (8%); впровадження сучасних технологій організації та проведення спортивних змагань (10%); впровадження сучасних технологій організації та проведення тренувального процесу (45%); інтеграція до міжнародної системи змагань з урахуванням принципової ролі Китаю (18%).

5-7 років: зменшення ролі держави (25%); розширення географії (60%); створення системи маркетингу (25%); створення сприятливого інвестиційного клімату (20%).

Практичні аспекти реалізації прогнозу і моделі розвитку представлені на прикладі організації підготовки тенісистів-професіоналів провінції Шаньдун, де в теперішній час відбуваються системні зміни. Конверсія державної форми управління в суспільну, відбулася на прикладі трансформації Центру спортивного менеджменту видів спорту малих м'ячів провінції Шаньдун (Shandong Small Ball Sports Management Centre) у Федерацію видів спорту малих м'ячів провінції Шаньдун (Shandong Small Ball Sports Federation).

Ключові слова: теніс, тенісисти-професіонали, центри підготовки тенісистів-професіоналів, організація і функціонування.

ANNOTATION

Shi Shengying National Training Centers in the System of Professional Tennis Players' Training

The dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy in speciality 017 – Physical education and sport – National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2021.

In the special literature it is proved that there is no systematic knowledge about the management and organization of training centers for professional tennis players. It is shown that further improvement of the system of training highly qualified athletes, as well as the development of tennis in the world and China involves the development of an integrated approach and defining the key principles of the centers, taking into account legal, socio-economic, scientific and methodological aspects.

An important area of research remains the search for the optimal balance of national interests in international recognition and training of professional athletes, centralizing the training of leading athletes and their participation in national and international professional competitions, ensuring the necessary level of competition at the national level by organizing prestigious national and international tournaments and formation of motivation for participation in them of the country's leading athletes.

Analysis of the world's leading training centers is a meaningful basis for the formation of organizational foundations for a modern system of training highly qualified tennis players, and their experience can be used in reorganizing the national training systems of different countries, including China, where organizational and social prerequisites. Which determines the undeniable relevance of the study.

The development of a strategy and specific measures for the development of the sport taking into account the socio-economic capabilities of the country, organizational and methodological foundations of tennis in the world will not only improve the organizational and management system of tennis in China, but also sustainable development of tennis as a socially significant sport.

In this regard, the purpose of the dissertation is the establishment of a systematic approach to the formation of national tennis centers taking into account the specifics of organizing sports training in China by way of a comprehensive analysis of the experience of the world's leading training centers for professional tennis players.

Objectives of the study:

1. According to scientific research of domestic and foreign authors and information of the Internet to analyze the main provisions of sports science, devoted to the system organization of sports training, management and operation of sports training centers, training of tennis professional players; factors and patterns of historical development of tennis as a socially significant sport.

2. To generalize the characteristic features and problems of formation and development of tennis centers abroad. Systematize the general and distinctive features of the functioning of national tennis centers.

3. To determine the preconditions for the improvement of national tennis centers in China on the basis of historical, socio-economic and legal features of the country's development.

4. To substantiate the prospects and ways to improve the organizational and managerial system of tennis in China on the basis of the formation and definition of priority areas for the development of national tennis centers in the country.

The object of study - system of international training centers.

The subject of the research is formation of national tennis centers of China, taking into account the specifics of the management system of tennis in the country.

Research methods: analysis of literature sources; regulatory and regulatory documents and information of the Internet; theoretical methods: analysis, synthesis, comparison, concretization, systematization, generalization, structural and functional analysis; empirical research methods: forecasting and modeling, surveys, interviews; heuristic modeling; historical method; methods of mathematical statistics (method of expert assessments).

The scientific novelty of the dissertation is that for the first time:

- scientifically substantiated systematic approach to the organization of national tennis centers of China;

- scientifically substantiated ways to improve the organizational and methodological foundations of the tennis training centers of the Federation of Small Balls of Shandong Province (PRC) at different stages of training, taking into account current world trends and reorganization of the national competition system;

- identified ways to improve the system of organization and management of national tennis centers in terms of commercialization and professionalization of sports, taking into account regulatory, socio-economic and organizational-

managerial relations in China; the forecast is substantiated and the model of tennis development for seven years is developed;

- systematized historical, social, organizational, financial aspects of the formation of a systemic organization of centralized training in China; identified the factors that currently determine the development and operation of training centers for professional tennis players in China;

- studied innovative forms of organization of training centers for professional tennis players in China;

- supplemented data on the peculiarities of the functioning of national tennis centers in the leading countries of the world and in China, which have both general development trends and national characteristics due to differences in legal, socio-political factors of the sports movement;

- confirmed scientific and scientific-methodical data on the professionalization and commercialization of Olympic sports, features functioning of modern professional sports, formation of a sports management model in the country, region depending on traditions, state and political system, financing system, socio-economic and other factors;

- further development and generalization received theoretical provisions on the problems of development of national training centers for professional tennis players in the globalization of modern sports, commercialization and professionalization of Olympic sports, national features of scientific and methodological, socio-economic, regulatory support and priority areas of three-, n ' and seven-year development of society in China.

The practical significance of the study is to develop ways to improve the organization and management of tennis in China, namely improve the organizational and methodological foundations of the tennis training centers of the Federation of Small Balls of Shandong Province (PRC) at different stages of training (May 2020).

Recommendations and suggestions are used in the activities of the National Tennis Federation of China, the Federation of Small Balls of Shandong Province,

national tennis training centers, children's and youth sports schools and clubs, which helped improve the development of tennis in the country, management of these institutions and organizations.

The results of the research were introduced into the educational process of students of the National University of Ukraine on Physical Education and Sport, which expanded the range of knowledge and skills of future professionals, creative abilities and formation of personal qualities. Which is confirmed by the relevant implementing acts (December 2018, September 2020).

Training centers for professional tennis players in the organization and management of sports in China allow the most efficient use of public, public and private resources for the effective development of sports in accordance with the growth of socio-economic level of modern China, meet the social demand for sports and needs of citizens.

Creation of legal framework (Sports Law of 29.08.1995, Collection of Laws on Sports in the People's Republic of China of 2016) not only regulate the development of sports and the activities of sports organizations in the country, the division of functions between the state, public and private institutions , and create conditions for the effective functioning of training structures for athletes of different levels, in particular training centers for professional tennis players; promote large-scale investments, as well as determine the independence in making organizational and financial decisions.

Improving the organizational and management system of tennis in China in accordance with international standards, the appropriate level of coverage of tennis for various groups to form a healthy lifestyle and provide a mechanism for selecting and training talented people for high-achievement sports by building modern infrastructure and increasing the country's authority in the international arena provides rapid development of sports in China.

A systematic approach to the long-term development of tennis is based on the principles: integrity, system, hierarchy, structuring, plurality, the effectiveness of which is based on a high level of socio-economic development of the country.

As a result of the analysis, the ways of formation of scientific and methodological bases of development and functioning of professional tennis training centers were substantiated, and heuristic modeling became the basis for forecasting the successful development of sports in China for seven years (according to 82% of respondents).

The model of tennis development in China provides for three components: methodological basis - scientific and methodological principles of sports development, regulation of public, public administration and private structures; support system - the formation of legal framework that stimulates the development of infrastructure, expansion of geography, the creation of a marketing system, integration into the international system of competition, taking into account the fundamental role of China in it through prestigious international tournaments; implementation system - the introduction of modern technologies in the organization and conduct of international and national sports competitions, the system of training athletes of different levels, improving the training process and, importantly, the development of children's and youth tennis.

Analysis of the dynamics of tennis in China suggests that

for three, five, seven years the development of sports in the country will be influenced by various factors. The most intensive period of development is forecast for five to seven years, namely (according to the results of an expert survey):

1-3 years: reduction of the role of the state (80%); infrastructure development (30%); development of children's and youth tennis (7%); creation of a marketing system (10%); creating a favorable investment climate (40%).

3-5 years: reduction of the role of the state (20%); infrastructure development (7%); creation of a marketing system (40%); creating a favorable investment climate (8%); introduction of modern technologies for organizing and conducting sports competitions (10%); introduction of modern technologies of organization and conducting the training process (45%); integration into the international competition system, taking into account the fundamental role of China (18%).

5-7 years: reduction of the role of the state (25%); expansion of geography (60%); creation of a marketing system (25%); creating a favorable investment climate (20%).

Practical aspects of the implementation of the forecast and development model are presented on the example of the organization of training of professional tennis players in Shandong Province, where systemic changes are currently taking place. The transformation of the state form of government into a public one took place on the example of the transformation of the Shandong Small Ball Sports Management Center into the Shandong Small Ball Sports Federation.

Key words: tennis, professional tennis players, training centers for professional tennis players, organization and functioning.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Борисова О, Петренко Г, Ши Шенін. Розвиток професійного тенісу в Європі у 13-18 ст. В: Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. Вінниця: ТОВ Планер; 2018. Вип. 5(24). с. 154-9. Фахове видання України. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів – в організації досліджень і математичній обробці матеріалів даних.*

2. Борисова О, Петренко Г, Ши Шенін. Формування клубної системи у тенісі в Європі наприкінці 19 – на поч. 20 ст. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2019;(1):89-92. Фахове видання України яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавтора полягає в допомозі організації експерименту, математичній обробці даних, інтерпретації результатів дослідження.*

3. Kozatek A, Uzhvenko K, Duchnova L, Radchenko L, Krol I, Ulan A, D'omina A, Borysova O, Denysova L, Shi Shengying. Sustainable development and the Olympic Movement. JPES. 2020;20(57):403-7. Наукове видання Scopus. *Особистий внесок здобувача полягає в організації досліджень, виявленні проблеми, інтерпретації результатів досліджень та формуванні висновків. Внесок співавторів полягає в організації досліджень і математичній обробці матеріалів даних.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Борисова ОВ, Ши Шенін. Тренувальні центри в системі підготовки професійних тенісистів // Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей X Міжнародної конференції, 24-25 травня 2017 року [Електронний ресурс] – К., 2017.- С. 150-151. Доступний: https://unisport.edu.ua/sites/default/files/konferencya/nufzsu%20konferentsii/zbirnik_tez.

Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів полягає в допомозі організації експерименту, інтерпретації результатів дослідження.

2. Борисова ОВ, Петренко ГВ, Ши Шенін. Розвиток професійного тенісу в Європі епохи Відродження // Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XI Міжнародної конференції, 11-12 квітня 2018 року [Електронний ресурс]. – К., 2018.- С.48-49. Доступний: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2018/10/Zbirnik-tez-dopovidey-III-mizhnarodnoyi-naukovo-praktichnoyi-internet-konferentsiyi>.

Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків. Внесок співавторів полягає в інтерпретації результатів дослідження.

3. Борисова ОВ, Петренко ГВ, Ши Шенін. Система організації підготовки тенісистів у Німеччині як модель удосконалення управлінських основ розвитку виду спорту// Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XII Міжнародної конференції, 17 травня 2019 року [Електронний ресурс]. – К., 2019.- С. 16-17. Доступно: https://unisport.edu.ua/sites/default/files/konferencya/nufzsu%20konferentsii/zbirnik_tez.

sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/zbirnyk_tez. *Особистий внесок здобувача полягає у виявленні проблеми, здійсненні дослідження та формулюванні висновків, внесок співавтора – в інтерпретації результатів. Внесок співавторів – в організації досліджень.*